

В КРАТНІ НЕВОЛІ І СЛІЗ.

ВІЩЕ СКЛИКАНЕ УНДОВЦІ-МИ ПРОТИ УНДО.

Львівська "Рада" наводить цікавий приклад того, як вороже ставиться українська людина до УНДО, яке, проте, намагається говорити іменем цієї людини.

Дня 6. лютого в Гаях коло Львова, повідомляє "Рада", урядові скликали віче. На віче зібралася, головню, селяне околиць сел. Коли віче відкрив український діяч, а іншого українця запросив на голову, зібрання рішучо запротестувало. На салі почувалися голоси: "Геть з УНДО-м", "Геть з угодвцями", "Досить нам вашого опікувства".

Зібрання, нарешті, обрало само собі президія, яка й провадила збори. Замість передбаченої ініціаторами зборів агітації за УНДО, де-хто з присутніх пояснив зібранню шкідливість угодвської політики УНДО. Унівський референт, побачивши настрої маси, заявив, що він не бере української партії в оборону, а тільки захищає всіх до організації, хочби і в інших українських партіях.

Наприкінці віче одностайно ухвалило резолюцію, скеровану проти політики УНДО.

ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКЕ ПОРОЗУМІННЯ.

Справа польсько-українського порозуміння стає з кожним днем актуальнішою. Табор Пилсудського — за всяку ціну бажає зробити вилом в українському таборі, аби когось

перетягнути на свою сторону, а тим самим розбити польсько-український фронт. Появляються на сторінках бельведерської преси голоси в справі урегулювання польсько-українських відносин, а львівський орган Пилсудського "Дзєннік Львівський" розписав анкету на тему, якими шляхами треба стремити до польсько-українського порозуміння. В анкеті беруть участь здебільша поляки, але забрали голос також Українці.

Згадати годиться голос д-ра Окунєвського. Др. Окунєвський, колишній парламентарний посол, член УНДО, в останніх часах не укривав своїх угодвчих тенденцій. Не відкидаючи шляхів порозуміння, др. Окунєвський намагається виказати помилковість методів польського уряду у відношенню до України. Між іншим каже: "Як би сьогодні зачала якась зовнішня війна і український хлоп не боявся, що завтра верне Польща, то українського хлопця не було би по по стороні Польщі. Поляки вмовляють у себе, що за яких 25 років завдяки жандармів і шкولی вже не буде України". Окунєвський вказує на Радянський Союз, який росте та еднається з Далеким Сходом і питається: "Що буде? Що перде цією силою Сходу не остоїть Польща, це не улягає ніякому сумніву, хоча-б вона була об'єднана з Румунією".

Свої виводи Окунєвський закінчує тим, що денационалізація України не приведе ні до чого.

НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ.

УКРАЇНСЬКА АКАДЕМІЯ НАУК ПРО ДНІПРЕЛЬСТАН.

При Українській Академії Наук утворено спеціальну комісію для сприяння Дніпрельстанові. На останньому засіданню цієї комісії доповідь зробив акад. М. С. Грушевський, після якої було ухвалено, що комісії — історії степової України, найновішої історії України, культурно-історична, історичної письменності та науково-дослідна кафедра історії України протягом ближніх років повинні перевести обслідування Дніпрельстану. Це обслідування полягатиме в описові та фотографуванні історичних місцевостей, збиранню писаних і устних матеріалів про минувшину (до кінця 18. століття, а пізніше про колонізацію, економічні й побутові умови то-що).

ВИЗНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ВЧЕНИХ.

Науково-дослідна праця українських вчених знаходить собі визнання й серед вчених суміжних та й далеких країн. Українську Академію Наук недавно повідомлено з Москви, що "Общество любителей естествознания, антропологии и этнографии" вибрало академіка П. А. Тутковського за його численні цінні праці з геології й палеонтології своїм почесним членом. Це пошана не тільки до українського академіка, а й до праці Української Академії Наук, що існує тільки 8 років.

Відомий еспанський вчений професор М. Фаукр-і-Санс запросив ак. П. А. Тутковського надіслати свою біографію, портрета та спис праць для вміщення в величезній еспанській енциклопедії.

ЩО ЦИФРИ ГОВОРЯТЬ.

Жертви молоха війни.

Ирл Гейт, бувший британський командант на західнім фронті, сказав 14. грудня м. р. таке на вічу в Галсгові:

В наслідок великої війни 300,000 дітей в Британії втратило батьків.

160,000 жінок втратило чоловіків.

39,000 жовнів втратило ноги або руки або одно і друге. 2,100 осіб stratили очі. 6,166 осіб stratили розум. 42,374 осіб stratили сухоти. 4,063 осіб stratили падачку. 30,000 осіб оглухло. 8,791 осіб знаходяться ще тепер в шпиталях.

600,000 жовнів ще тепер без заняття.

Це стільки в самій Англії.

Оборот і зарібок.

За місяць січень цього року канадські банки зробили \$1,280,258,299 обороту... не діставши в голову завороту.

А фірма Моргана в Злучених Державах заробила минулого року \$458,124,000. По скільки годин на день працював Морган і його фірма-ни, щоб заробити ці гроші, про це статистика не каже.

Винні капіталістам за автомобілі.

В Злучених Державах люде, що купили автомобілі на виплат, винні капіталістичним фірмам \$1,378,000,000.

Воювала — а тепер плати.

Протягом 62-ох років Франція має виплатити Злуч. Державам \$4,025,000,000 (чотири мільярди двадцять п'ять мільйонів доларів) догуг.

Секрет цієї сплати полягає в тому, що ці гроші мають бути здерті прямими й посередніми податками з французьких робітників і виплаті американо-капіталістам.

Це називається — "Франція має виплатити Злученим Державам".

"Трудами праведними" набув палати каміні.

Двадцять літ тому назад Вільям Фокс, маючи \$1,600, вирентував в Брукліні (Нью Йорк) мувінг кічерс театру, який мав 146 кічерс, купив за \$20 секунд-генд п'яно й почав бізнес.

В березні ц. р. Вільям Фокс купив "Роксі" театр в Нью Йорку за \$15,000,000 й розпочинає будову та купування ще кільканайцять подібних театрів.

А все то труди праведні. А все то ті 25 чи 50 центівки, що їх несе робітник чи робітниця до театру, щоб хоч "трішки розвеселити своє життя".

ГОЛОСИ НАШИХ ЧИТАЧІВ.

66. РОКОВИНИ СМЕРТІ Т. ШЕВЧЕНКА.

Медисин Гет, Алта.

В неділю, 20. березня ц. р., в УРД в Медисин Гет відбувся концерт-митинг з нагоди 66-их роковин смерті незабутнього поета Тараса Шевченка. Публіки було поважне число. Коли підніслася куртина, на сцені відіграв портрет Т. Шевченка, прибраний квітами. Мішаний хор і діточа мандолинова оркестра стояла на погітлі, чекаючи, поки фотографіст не знімає фотографію. Всі були вдоволені з цього святочного настрою, а найбільше діти, які грають на мандолинах.

Голова концерт-митингу, т. М. Кадляк, вкоротці пояснив присутнім значення і сказав, чому ми шануємо пам'ять Т. Шевченка.

Після цього мішаний хор і мандолинова діточа оркестра під упробою учителя відігравали "Інтернаціонал" і "Заповіт". Далі відбулися декламації старших і дітей та музичні твори, які виконували діточа оркестра і мішаний хор. Виконавці досить вдоволено виконували свої твори, за що публіка за кожним виступом нагороджувала їх гучними оплесками.

В половині концерту виступив т. Н. Кіши з рефератом, в яким переложив біографію Т. Шевченка і широко пояснив значення його поетичної творчості.

На закінчення мішаний хор і діточа мандолинова оркестра відігравали "Інтернаціонал". Концерт виявився вдоволеною, а то по тім причині, що наш учитель докладає всіх своїх сил, щоб працювати в нашому відродженні на освітньому і виступському полі.

КОНЦЕРТ Т. ШЕВЧЕНКА.

Веланд, Онт.

Стараном Драмспігуртка при відділі ТУРФДІМ в Веланд, Онт. відіграно дня 12-го березня 1927 р. в Українським Роб. Домі представлення в 3. діях п. н. "Тарас Шевченко", яку написав П. Слобожанський.

Штука вірно малює життя Т. Шевченка і легка до гляання й на найменшій сцені.

Що до самої гри, то виконавці роль не лише глядачам, але й виконавцям. Але користі з них ми не маємо, якби ми мали й штуку з робітничого життя.

Ми не повинні звертати уваги на це, що дехто має на представленнях тільки ту штуку, щоб посміятися. Ми повинні грати штуку так, як нас бачить загартували-б, а наших глядачів виконували-б. Не забуваймо, що які штуки будемо грати, так розуміння буде наших глядачів. Театральне мистецтво є важним чинником у виконанні робітничої класи. Подумаймо, якби ми відіграли тільки штуку і робітничого життя, що ми вже відіграли будьяких, то ми ніколи краще стояли-б.

Пару років назад ми не мали багато штук і робітничого життя, але нині їх є вже досить, щоб задовольнити Драмгурток на провінції.

В суботу, 19-го березня, ц. р.

відіграно драму на 5 діях п. н. "Батькова Казка". Штука досить гарна, але також належить до перестараних. Цього автора (і Тобієвча) є крашій штуку так як "Сьєта", "Бурака" й інші.

В неділю, 20. березня відбувся концерт-митинг, присвячений шануванню 66-их роковин смерті нашого генія — Т. Шевченка.

Свято відіграв т. Гуцька й проголосив, що хор відіграв в супроводі діточої мандолинової оркестри "Заповіт" (муз. Вербського). Як підніслася куртина, то на сцені відіграв обрід Т. Шевченка удекорований чорночервоними лентами. Всі присутні вислухали стовні "Заповіт" і "Інтернаціонал". Далше відбулися декламації й дуети й твори Шевченка.

На павзі т. Смух висловив реферат про життя й творчість Т. Шевченка.

Далше хор відіграв "Ой, з-за гори камінь", "Червоної Пропорі" і "Марсельзу". Спонуванню нашого поета "не злим, тихим словом", всі присутні розійшлися домів.

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ОСВІТНЯ ПРАЦЯ У ВІДДІЛАХ ТУРФДІМ.

Вейн, Алта.

Оцінюючи дотеперішні успіхи організованих робітників у Вейн, Алта на організаційно-освітньому полі, можна сміло сказати, що в короткій часі ця місцевість стане на рівні з іншими місцевостями, в яких культурно-освітню працю започатковано вже давніше — розуміється під умовою, що товариші й надалі працюватимуть так швидко.

Не думаю нікого хвалити незаслужено, але за цей короткий час своєї організаційної праці наш робітничий гурток осягнув дійсно великі успіхи.

Наперше, засновано тут відділ Р.З.Т. в осени 1926 р., в чому допоміг організатор т. І. Клябовський. Зразу був цей відділ дуже членим, але з вертаннями на це уваги, коли відділ взяв за до енергійної праці, щоб започаткувати діло продовжати з успіхом.

Зараз після відіздку т. організатора заважає тут організаційний комітет, який зайнявся широким організаційно-освітньою працею у відділі. Результат цієї праці — 5-ох місяців був такий, що слабовиділий Р.З.Т. зріс своїм числом до 68 членів, а окрім того в нас вже зав'язано й відділ ТУРФДІМ, до якого вписалося на початку 20 членів.

Просвітня праця.

Просвітня праця ведеться в нас в цей спосіб, що майже кожної неділі відбуваються зібрання, на яких обговорюються різні питання робітничого вивольного руху й організаційно-освітньої праці.

Слід зазначити, що дотепер у нас нема нікого в ніякому політичному руху, одначе гурток товаришів з наших відділів започаткував вже досить енергійно пропаганду за створенням юні. Дотеперішні успіхи не малі, але все-ж такі цей гурток наступити певні болячі відбиті наступники Ю.М.В. Америки, які намагалися повести тутешніх майстерів під диктанду Луїса, що одначе їм не вдалося.

Найбільшою перешкодою в створенні М.В.Ю. ок Канада є інтелектуальність англо-саксонських робітників, які відносять пасивно до робітничого руху і не вміють розрізняти, хто їм ворог, а хто приятель. Всі ці робітники — а їх велика біль-

шість — є дуже діловиті й витривалі, — але, як сказав наш пок. Ленін, нема в них революційності.

Але прийде час і на них, що й вони зрозуміють своє місце й свої завдання супроти своєї класи і в цім напрямі наш малий гурток товаришів працюватиме зеплюно.

Найкращим засобом для пропаганди були в нас святкування пролетарських свят. За короткий час в нас відігравано досі роковини Жовтневої Революції, смерті Леніна, галицьких революціонерів — Мельничука, Шеремети й Цепка, смерті Т. Шевченка і свято Міжнародного дня жінок-робітниць.

Зближається час, коли майні перестануть працювати й багато робітників розійдуться з Вейн, але ті товариші, що остануть на місці, з певністю не заперестануть працювати для організації й через літо.

Працюймо-ж, товариші, завзято й невпинно, бо перемога належить до тих, що доше витривають.

Недоля.

"РОДИНА ШЦТКАРІВ".

Лібан, Ман.

Перший раз, відколи організовано драмгурток при відділі ТУРФДІМ в Лібан, дня 5. березня відіграно представлення "Родина Шцткарів" під проводом т-ки Азамбєць, яка веде діточу школу при цьому відділі.

Представлення відіграно добре помімо того, що декотрі аматори виступали на сцену перший раз в своїм житті. Сала була так заповнена, що багато людей мусіло стояти під час представлення. Однак всі розійшлися домів задоволені. Це є доказом того, що товариші й довірники при згаданім відділі працюють ширі й завзято над своїм освітнім домом.

Було-би гарно, коли-б і в інших місцевостях, де дотепер ще нема таких товаришів, вони заввазувалися і зачали культурно-освітню працю.

ГАЛИЦЬКІ СЕЛЯНЕ ЛУПАЮТЬ СКАЛУ ТЕМНОТИ.

Вест Форт Вільям, Онт.

В 1925 році сивоміші селяне в селі Турчільчу, борщівського повіту, задумали збудувати собі дім, в котрім мали-б де організуватися і вчитися, як полішити свою долю.

Однак серед обставин, в яких вони знаходилися, й думки не можна було покладати на будову дому; тому вони зараз звернулися до нас, односельчан в Вест-Форті, щоб ми їм помогли в цій будові.

Ми, відчувачи їхню тяжку долю, взялися серйозно за справу і зібрали між собою поважну суму грошей, котру вислали своїм братам на будову дому в Турчільчу.

Коли дім був на укінченню, українська братія не спала, а закусувала зуби, щоб дім загартвати в свої куки. Але наші товариші не падали духом. Вони стали око в око зі своїми ворогами і по дев'ять-місячний боротьбі, під вилетів з села, а дім остався в руках наших товаришів, котрі чесно і совісно борються за вільне поневоленого народу.

Наш обов'язок спонукує нас щими кількома рядками проголосити в нашій робітничій пресі на канадських континенті, що ми епіншо з допомогою наших братів в Галичині і бажаємо їм витривалості в їхній боротьбі з чорною реакцією польської шляхти та її українських патріотичних пресидувачів.

Боротьба росте, бо коли започатковано будову дому, було всего 30 членів, а коли збудували дім і поча-

лись в нему працю, зараз нараховується понад 200 членів.

Я прошу редакцію "У.Р.В." помістити в нашій пресі жертводавців, котрі дали свої запроваджені центи на будову дому в Турчільчу, щоб вони знали на що подали, і де їх гроші пішли.

Жертвували слідувачі товаришів й товаришки: П. Ченесок \$35.00; \$31.00 - М. Венгер і І. Михайлюк; Н. Гуляк \$30.00; Т. Паскальський \$28.00; О. Боднар \$25.00; В. Ченесок \$20.00; по \$15.00 - М. Каськів і О. Пашук; по \$10.00 - Я. Івах, Г. Гаврилюк, І. Балабух, М. Цюпій, О. Войтків, \$5.00 - М. Ченесок, С. Галота, С. Дзвіницький, М. Гоцулак, П. Конфольа, К. Когут, П. Равлюк, К. Кравчук, М. Козар, П. Равлюк, М. Шимків, В. Конфольа; В. Стельмах \$3.00; І. Григорук 50 ц. Разом зібрано всіх грошей \$343.50.

Оплата послужки грошей \$13.50; до краю висладо \$330.00.

Честь і подяка всім жертводавцям! П. Ченесок.

ПОДЯКА

односельчанам і прихильникам читальниці Просвіти в селі Дерезиці, повіт Тереховля.

На наш поклик, щоб односельчане села Дерезиці зложили жертви на читальницю Просвіти, многи з них відкликнулись і зложили свої жертви:

Т. Пуць \$10.00; по \$5.00 - К. Серафим, П. Сольник, К. Кравчук, І. Шкурта, П. Шкурта; по \$3.00 - К. Григорук, П. Збаранчук; по \$2.00 - Ф. Лисовський, М. Прус, П. Польовий, К. Назар, М. Вурбанський, І. Прус, Д. Маршів, В. Мороз, Д. Тихоцький, Ф. Маршів, І. Шванський, С. Мороз, Д. Палатор, В. Крицький, В. Голомбівський, К. Буцький, А. Каштурга \$1.25; по \$1.00 - І. Станішин, В. Гукань, П. Гукань, П. Чайковський, І. Куєтра, М. Галай, А. Кіндратюк, К. Семко, Д. Дзус, П. Пестуцький, І. Микитишин, І. Стельмашук, С. Бурій, Р. Равлюк, М. Пигонів, І. Вовчук, М. Дзалишин, М. Бурій, М. Чирний, М. Голар, А. Попіль, Г. Дзівильський, І. Шербатий, І. Гаврилюк, С. Панас, М. Гаврилюк (Маршівський), Г. Гуцула, М. Збаранчук, З. Збаранчук; К. Буцький; по 50 ц. - Т. Ковалішин, В. Сафрін (Серб), В. Дзвоничин, Ф. Польовий, П. Крутасевичин, І. Крижанівський, М. Татари, Т. Григорук, П. Станішин, І. Колосовський, П. Шербатюк; по 25 ц. - Д. Гарбула, А. Мехотка, В. Покуцький, І. Даньбіда, І. Пиланюк, А. Лазеко, С. Коричий, Ф. Озеро, Ф. Волос, С. Мишан. Разом \$112.25.

Роскоди: Висилка грошей \$2.15; дрібні роскоди \$1.45; разом \$3.60. До краю висладо 108.00. В касі залишилося 65 ц.

Хто ще хотів-би причинитися своєю жертвою до звинячення цієї освітньо-культурної інституції в Дерезиці, хай заслає її на руки нашого комітету.

За комітет: Кость Серафим, голова; П. Сольник, секретар; К. Григорук, контролер.

Адреса:

693 McPhillips St.

Winnipeg, Man.

УВАГА, ЛЕТБИДЖІ І ОКОЛИЦІ!

Стараном драмгуртка при відділі ТУРФДІМ в Летбридж, Алта. відігравано в суботу, 9. квітня 1927 р. в Укр. Роб. Домі славу драму т. М. Ірлана на 4 діях п. н.

"РОДИНА ШЦТКАРІВ"

Ця драма представляє страшну трагедію в часі світової війни. Здається, нема другого драматичного твору, щоби був такій популярний між працюючими масами, як цей. Робітничий й робітничий Летбридж і околиці обов'язково повинні використати цю нагоду і прийти та побачити цю сильну зворушную драму.

ІЛКО БОРЩАК.

ЯК ЦЕНТРАЛЬНА РАДА ЗАКЛЮЧУВАЛА БЕРЕСТЕЙСЬКИЙ МИР.

(Продовження.)

Копію-ж цієї телеграми Сент-Олер прохав передати Галіпіві. Частина цієї телеграми переходила радянській організації на румунському фронті і зміст її з'явився в петроградських "Звестіях". Ну, ладно, що перебував у Петрограді, дав з приводу цього пояснення, що він за це не відповідає, а що акцію на Україні провадить французька місія в Румунії. Цим поясненням французький уряд хотів виправдати ворожу своєму суттю акцію проти петроградського уряду, з яким не був все-ж у стані війни.

Телеграму Сент-Олера Табуї передав Винниченкові, який 30. грудня ввечері подав зміст Центральної Ради під час засідання, додаючи, що це є велика історична подія і підкреслюючи, що першою визнає Україну Франція.

Обіцянки Клемансо зворушили Винниченка на стільки, що цього разу він не згадав уже про те, що Україна за вся-

чаючи в них "нові надії на сході Європи для справи союзників". А того самого дня делегати Центральної Ради переходили демаркаційну лінію на фронті. Вони в своїх інструкціях не мали нічого, що нагадувало антантофільські заяви Винниченка від 30. грудня, а їхали підписувати справжній мир з центральними державами...

Дня 3. січня Табуї звернувся офіційним листом до Шульгина: "Маю честь подати до відома урядові Української Республіки, що уряд Французької Республіки признає мене на комісаря Французької Республіки. Отже, прошу вас повідомити мене, в який день і в котрій годині я міг-би зробити ввечері візиту голові уряду для офіційної репрезентації".

Візита ця відбулася другого дня 4. січня на Інститутській вулиці число 40, де урядували Винниченкові. Табуї з'явився в оточенні членів французької військової місії, а разом з Винниченком був Шульгин, Галіп, Антонович і інші члени українського уряду. Після заяви Табуї, що за рік свого перебування на Україні він "мав змогу констатувати всі зусилля Української Республіки, щоб утворити й організувати духовні та матеріальні сили, по-

трібні для розвитку держави".

Табуї додав: "Я вам приношу безумовне заповнення в тім, що Франція, яка перша робить цей урочистий жест, підтримує всіми силами своїми моральними й матеріальними всі зусилля, які робитиме Українська Республіка, щоб йти тим шляхом, які намітили собі союзники і яким вони надалі непохитно йтимуць у повній свідомості свого права й своєї обов'язку перед демократією всього світу й людства".

У своїй відповіді (ці промови видрукувано в "Новій Раді" ч. 217, 1917 року і передруковано в праці О. Шульгина "Політика", Київ 1918; якою й користуюсь) Винниченко заявив: "В наших серцях завжди жила симпатія до республіканської Франції, бо у традиції українського народу завжди живі були ідеали, за здійснення яких боролися й французька демократія".

Шульгин зазначив, що Україна шире прагне миру й при тім, такого, що відповідає-би інтересам України й усієї демократії. На це Табуї відповів, що й "Франція, як і всі союзники, прагне миру, але тільки такого, який забезпечив-би його непорушність".

А того самого дня Севрюк в Бересті дав представникові аугентства Вольфа заву: "На-

превеликий наш жал, ми повинні сконстатувати, що німецька преса дуже зале зорієнтована в тому, що робиться в дійсності в Українській Республіці. Німецьке громадянство, наприклад, було заведене в блуд фантастичними і хибними новинами що-до взаємин України, з одного боку, і Франції та Англії, — з другого боку. Український народ бажає як найшвидше укласти демократичний мир і ніхто не зможе легко відхилити його від того бажання..."

Так одного й того-ж дня говорився одне французькому генералові в Києві і друге Німцям — у Бересті.

А ввечері того самого дня генеральний секретаріат вже "слухав запитання Шульгина про принципи можливості запозички у Франції та Америці" і постановили доручити Шульгинові "визначити конкретні офіційні умови, на яких Франція може дати Україні фінансову позичку" (М. Рубач. Стаття "Комуніста").